

Versie 1
29 juni 2010

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zuidoost

Sector Ruimtelijke & Econ. Ontwikkeling

Milieuverslag 2009

Team milieubeleid

Inhoud

1	Inleiding	6
2	Ontwikkelingen en mijlpalen	7
2.1	CO2-Prijs voor het stadsdeel	7
2.2	Milieuhandhaving	7
2.3	De nieuwe Waterwet	8
2.4	100.000ste aansluiting stadsverwarming van Nuon	9
3	Speerpunten milieubeleid / milieuvisie	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Voorbeeldfunctie stadsdeelorganisatie	10
3.3	SLOK-regeling en Klimaatplan Zuidoost 2009-2012	11
3.4	Zwerfafval	13
3.5	Luchtkwaliteit	14
3.6	Milieucommunicatie	14
4	Wettelijke milieutaken	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Toezicht en handhaving Wet milieubeheer	16
4.3	Milieuhandhaving in de openbare ruimte.	19
4.4	Bodembeheer	19
5	Conclusies	20
Bijlage 1	Voortgang acties Milieubeleidsplan 2007-2010	21
Bijlage 2	Voortgang Stimuleren Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK)	30

1 Inleiding

Het opstellen van een Milieuverslag is een wettelijke plicht op grond van Hoofdstuk 21 van de Wet milieubeheer. Volgens deze regels moet het Dagelijks Bestuur (DB) van Zuidoost verslag doen aan de Stadsdeelraad van de uitvoering van de vergunningverlening en handhaving van de milieuregels.

Sinds geruime tijd grijpt het Dagelijks Bestuur deze verplichting aan om verslag te doen van het milieubeleid dat door, voor en in het stadsdeel wordt uitgevoerd. Het jaarlijkse Milieuverslag vormt daarmee de tegenhanger van het eveneens wettelijk verplichte jaarlijkse Milieuprogramma. Het Milieuprogramma 2009 werd op 17 februari 2009 door de stadsdeelraad vastgesteld. Het is een uitwerking van de Milieuvisie en het Milieubeleidsplan 2007-2010: Investeren in Milieukansen!, die 26 juni 2007 door de stadsdeelraad werden vastgesteld.

Het stadsdeel voert veel milieutaken uit. Een groot deel daarvan is al geruime tijd zo verweven met andere taken en ingebed in bestaande structuren dat ze niet meer gemakkelijk als milieutaak zijn te herkennen. Dit Milieuverslag beperkt zich tot de milieutaken die expliciet als milieutaken zichtbaar zijn. Dit zijn vooral de wettelijke milieutaken, de milieuidviesen in de ruimtelijke vernieuwingsprojecten en nieuw te ontwikkelen milieubeleid. Tegelijkertijd vallen hiervan weer grote delen buiten het raamwerk van dit verslag: het werk van het Milieutechnisch Bedrijf (in vervolg MtB) en van de afdeling Handhaving Openbare Ruimte van de sector Wijkbeheer.

Leeswijzer

In het Milieuverslag 2009 zal eerst in hoofdstuk 2 aandacht worden besteed aan de nieuwe ontwikkelingen in 2009. Daarna wordt in hoofdstuk 3 verslag gedaan van de uitvoering van de speerpunten uit de Milieuvisie. De voortgang van de overige projecten uit de Milieuvisie / Milieubeleidsplan wordt in Bijlage 1. beschreven. In Bijlage 2 treft u een overzicht aan van alle projecten die in het kader van Stimuleren Lokale Klimaatinitiatieven (in vervolg SLOK) worden uitgevoerd. In hoofdstuk 4 wordt de handhaving op milieugebied behandeld die in en voor het stadsdeel wordt uitgevoerd. In Hoofdstuk 5 wordt afgesloten met een korte financiële verantwoording en een samenvattende conclusie.

2 Ontwikkelingen en mijlpalen

In dit hoofdstuk worden een aantal op zich zelf staande ontwikkelingen die op milieugebied in 2009 hebben plaatsgevonden besproken. Overige ontwikkelingen worden in relatie tot bestaand of nieuw beleid in de volgende hoofdstukken behandeld.

2.1 CO2-Prijs voor het stadsdeel

Op 26 november 2009 ontving het stadsdeel een CO2-Award uit handen van de heer Bart Heller, Gedeputeerde van de provincie Noord-Holland. Het stadsdeel ontving de prijs omdat Zuidoost de hoogste CO2-reductie per inwoner heeft gerealiseerd. De prijs is gebaseerd op resultaten in de CO2-monitor die door het CO2-servicepunt, het energie-bureau van de provincie, wordt beheerd. Hierin zijn de energieprojecten van een groot aantal Noord-Hollandse gemeenten opgenomen. Voor de prijs van Zuidoost zou de inzet van Warmte-Koude-opslag de belangrijkste bijdrage zijn geweest. De prijs werd uitgereikt tijdens het Bestuurlijk Ervarium, een jaarlijkse energie-informatiedag van de provincie. Naast Zuidoost ontvingen de gemeenten Weesp en Wieringermeer ook een Award. De prijs is een wisselbokaal die we in het najaar van 2010 weer moeten inleveren.

2.2 Milieuhandhaving

Toezicht milieu deels terug naar stadsdelen

Begin 2009 is het Eindrapport hoofdlijnen Organisatie Bestuurlijk Toezicht (in vervolg OBT) uitgekomen en door de gemeente en alle stadsdelen vastgesteld. In dit rapport worden ten aanzien van het toezicht in de openbare ruimte, bouwen en het milieu voorstellen gedaan om tot een effectievere en efficiëntere uitvoering te komen. In het kader van dit Milieuvverslag is het werk van de Dienst Milieu en Bouwtoezicht (in vervolg DMB) relevant. Deze dienst voert voor de stadsdelen alle toezicht en handhaving uit op grond van de Wet milieubeheer ten aanzien van inrichtingen (bedrijven). De stadsdelen zijn op grond van de Verordening op de Stadsdelen voor deze regelgeving het bevoegde gezag.

In het OBT-rapport wordt voorgesteld om het toezicht op de milieutechnisch eenvoudigste inrichtingen door de stadsdelen zelf te laten uitvoeren. In de loop van februari 2009 hebben alle stadsdelen ingestemd met dit basisidee.

Het een en ander wordt in het begin 2010 nader uitgewerkt. De capaciteit en middelen om deze taak uit te voeren wordt door de DMB aan de stadsdelen overgedragen. Deze overdracht is gepland voor mei 2010.

Bij het schrijven van dit verslag - juni 2010 - is deze overdracht nog in volle gang. Vast staat dat de formele overdracht voorlopig is uitgesteld en dat Zuidoost de relevante capaciteit gedetacheerd krijgt van de DMB voor de resterende maanden van 2010.

Decentrale financiering

Al jaren wordt er gewerkt aan de decentrale financiering van de wettelijke milieutaken. Het is een herstructurering van de financiering van deze taken. Tot nu toe heeft de gemeenteraad van Amsterdam besloten om de DMB centraal te financieren. Dit in afwijking van de afspraak dat geld de bevoegdheden volgt. Een belangrijke reden voor de vertraging was de onmogelijkheid om voor alle partijen een eerlijke en ook toekomstbestendige verdeelsleutel te bedenken, waarmee het budget over de stadsdelen zou kunnen worden verdeeld. Een van de redenen hiervan was de komst van het Activiteitenbesluit in 2008 waardoor het milieutoezicht grondig zou veranderen. In het voorjaar van 2009 is uiteindelijk een goede verdeelsleutel ontwikkeld. Besloten is dat het milieubudget als doeluitkering aan de stadsdelen ter beschikking wordt gesteld. Het een en ander zal begin 2010 worden uitgewerkt.

Wabo

In 2009 is hard gewerkt ter voorbereiding van de invoering van de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht* (in vervolg Wabo) en de daarop gebaseerde Omgevingsvergunning. In de Omgevingsvergunning worden de wettelijke vergunningsprocedures van het grootste deel van de locatiegebonden VROM-wetten - ongeveer 25 wettelijke procedures op de terreinen Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu - in elkaar geschoven. Hierdoor is in vervolg maar één vergunning nodig met één vaststellingsprocedure en één bezwaar- en beroepsprocedure. Deze procedurele vereenvoudiging moet het een en ander voor burgers en bedrijven gemakkelijker, transparanter én goedkoper maken.

Aan de Wabo is een belangrijke digitaliseringsopgave verbonden; burgers en bedrijven kunnen straks hun Wabo-vergunning digitaal aanvragen. Om dit goed op orde te krijgen is de invoering van de WABO al een paar keer uitgesteld. De datum van invoering is bij het schrijven van dit verslag net uitgesteld naar 1 oktober 2010.

2.3 De nieuwe Waterwet

Op 22 december 2009 is de nieuwe Waterwet van kracht geworden. In deze wet zijn acht watergerelateerde wetten samengevoegd in één wet. De wet leidt tot enkele wijzigingen die voor het stadsdeel van belang zijn. Zo is er een verandering opgetreden in het bevoegd gezag voor grondwateronttrekkingen en de vergunningverlening voor indirecte lozingen. Het bevoegd gezag van alle indirecte lozingen, dit zijn lozingen van bedrijven op de gemeentelijke riolering, zijn van het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht (AGV) naar het Dagelijks Bestuur van Zuidoost gegaan. Aangezien alle milieuvergunningverlening en handhaving zijn gemandateerd aan de Dienst Milieu en Bouwtoezicht, zijn de dossiers met indirecte lozingen naar de DMB gegaan. AGV heeft in december 2009 zijn Keur hierop aangepast.

Ook veranderd is de vergunningverlening bij grondwateronttrekkingen. Die bevoegdheid lag geheel bij de provincie, maar is nu voor kleinere onttrekkingen naar het Hoogheemraadschap gegaan. Dat betekent concreet dat AGV 1500 dossiers eind 2009 overgedragen heeft gekregen van de provincie.

Alle grondwateronttrekkingen voor Warmte/Koude opslagsystemen zijn wel onder het bevoegde gezag van de provincie gebleven.

2.4 100.000ste aansluiting stadsverwarming van Nuon

Op 20 oktober 2009 vierde Nuon de 100.000ste aansluiting op stadsverwarming in Nederland. Ze deed dat in Zuidoost ter gelegenheid van de aansluiting op stadsverwarming van een woningblok in de K-buurt, het nieuwbouwcomplex AB aan de Karspeldreef (van woningvereniging Rochdale). In Zuidoost zijn inmiddels 8000 woningen aangesloten op stadsverwarming en 100 grootverbruikende instanties. Stadsverwarming vermindert de CO₂-uitstoot met tenminste 50% ten opzichte van een HR gasketel.

3 Speerpunten milieubeleid / milieuvisie

3.1 Inleiding

Hieronder wordt de voortgang beschreven van de speerpunten uit het Milieuprogramma 2009 met de acties uit het Milieubeleidsplan 2007-2010 en de acties uit het Klimaatplan 2009-2012 die de meeste invloed hebben op de uitvoering van de speerpunt. In Bijlage 1 vindt u een volledig overzicht van de stand van zaken van alle 45 acties uit het Milieubeleidsplan. 17 van de 45 acties uit het Milieubeleidsplan zijn inmiddels afgerond. In Bijlage 2 treft u een overzicht aan van alle 28 projecten die in het kader van Stimuleren Lokale Klimaatinitiatieven (in vervolg SLOK) worden uitgevoerd. Hiervan is inmiddels één project afgerond.

3.2 Voorbeeldfunctie stadsdeelorganisatie

Uitvoering vervoersplan stadsdeelorganisatie

Een vervoersplan is het instrument om de milieubelasting van de vervoersbewegingen van de werknemers te onderzoeken en waar mogelijk te verminderen. In samenwerking met de Directie, de afdelingen Personeelszaken en Facilitaire Zaken wordt getracht om deze vervoerbewegingen zo duurzaam mogelijk te maken. De scope van het vervoersplan is vooralsnog gericht op het vervoer van personen bij woon-werk- en werk-werkverkeer en omvat niet het vervoer van goederen. Het vervoersplan is in 2008 opgesteld en in 2009 vastgesteld en in gedeelten uitgevoerd. Hiervoor zijn in 2009 een aantal acties uitgevoerd. Zo zijn bijvoorbeeld 15 dienstfietsen aangeschaft en in beheer gegeven bij Facilitaire Zaken. De fietsen kunnen via Prequest worden geleend. Voor de fietsen is een onderhoudscontract afgesloten wat bijdraagt aan de bedrijfszekerheid.

Ook hier te noemen zijn de twee elektrische scooters die met een subsidie van het Programmabureau Luchtkwaliteit van de Centrale Stad zijn aangeschaft door Team milieubeleid voor de handhavers van Bouwtoezicht. Deze scooters maken onderdeel uit van een grote pilot in Amsterdam om het gebruik van elektrisch vervoer te bevorderen. Ook de stadsdelen wordt gevraagd hun eigen wagenpark waar mogelijk emissie-arm of elektrisch te maken. Met het project wordt een bijdrage geleverd aan de vermindering van de CO₂-uitstoot als aan de verbetering van de luchtkwaliteit.

Over de bestaande fietsregelingen en voorzieningen is duidelijker gecommuniceerd. Het abonnement voor het parkeren in de stadsdeel-parkeergarage is verhoogd. Er zijn mobiliteitskaarten aangeschaft (Mobility Mix) die het reizen met diverse vormen van openbaar vervoer combineren. Tot slot worden bij het vervangen/leasen of inhuren van dienstauto's uitdrukkelijk gelet op het energieverbruik.

Na een evaluatie van dit eerste pakket aan maatregelen, gepland voor het najaar van 2010, zal fase 2 van het vervoerplan worden ingezet. Hierbij is te denken aan het elektrificeren van het wagenpark en komt het vrachtvervoer (afval) van het stadsdeel aan de orde.

Kansen benutten voor Duurzame Energie (DE) in het stadsdeel

Ook in 2009 is geprobeerd om het gebruik van Duurzame Energie in het stadsdeel verder uit te breiden. Hierbij is geprobeerd de boodschap duidelijk uit te communiceren. Voor bijvoorbeeld de campagne Zon op je Dak is dat goed gelukt. Voor deze subsidie zijn in Zuidoost 7 keer meer aanmeldingen binnen gekomen dan er budget beschikbaar was. Zuidoost heeft tijdens deze campagne een budget uit eigen middelen vrij kunnen maken om de subsidiepot wat te aan te vullen. Voor een uitgebreid verslag van Zon op je Dak wordt verwezen naar § 3.3.

Monitoren energieverbruik en energiemangement

In het voorjaar van 2009 is een motie beantwoord waarbij het onderwerp monitoring speelde. De raad vraagt om het realiseren van een jaarlijkse energiebesparing van 2%; een aandeel Duurzame Energie van 20% en het uitvoeren van een nulmeting van de CO₂-uitstoot in 2008. In de beantwoording van de motie zijn de CO₂-cijfers gepresenteerd van de gemeente Amsterdam, die in opdracht van het Klimaatbureau Amsterdam zijn verzameld. Het gemeentebestuur rekent als basisjaar 1990 en heeft een prognose opgesteld voor 2040: 40% CO₂-reductie ten opzichte van 1990. Stadsdeel Zuidoost ontvangt deze gegevens van de centrale stad over de totale CO₂-uitstoot, waarin ook de CO₂-uitstoot op stadsdeelniveau wordt aangegeven.

In juni 2009 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de geplande en begrootte energiebesparingsmaatregelen voor het nieuwe Bijlmersportcentrum. Onderzocht is in hoeverre de extra energiemaatregelen zijn uitgevoerd en of alle energiebesparende maatregelen naar behoren functioneren. Uit het onderzoek blijkt dat de beoogde reductie van de Energie Prestatie Coëfficiënt (uit het Bouwbesluit) is gehaald. De beoogde extra maatregelen met een terugverdientijd van maximaal 10 jaar zijn echter gedeeltelijk niet uitgevoerd (b.v. aanwezigheidsdetectie; optimaliseren van de cv-installatie, CO₂-regeling sporthal). Er wordt nog onderzocht waarom dit niet is gelukt. In overleg met de sector MO zal nader bekeken worden hoe deze ontbrekende maatregelen alsnog kunnen worden toegevoegd.

3.3 SLOK-regeling en Klimaatplan Zuidoost 2009-2012

In het najaar van 2008 heeft het stadsdeel een aanvraag ingediend voor een bijdrage over vier jaar uit de stimuleringsregeling Stimuleren LOKale Klimaatinitiatieven (in vervolg SLOK). SLOK is de opvolger van de BANS-klimaatregeling waar Zuidoost in de periode van 2004 tot en met 2008 gebruik van heeft gemaakt.

De SLOK-aanvraag betreft 28 concrete projecten in 6 thema's (Stadsdeelgebouwen, Wonen, Utiliteit, Bedrijven, Duurzame Energie en Organisatie). Een groot deel daarvan zal in samenwerking met de andere stadsdelen en het Energiebureau ARC (Amsterdam Reduceert CO₂) worden uitgevoerd.

De SLOK-bijdrage is in de zomer van 2009 toegekend. Het stadsdeel ontvangt hiermee voor de komende vier jaar (september 2009 tot september 2013) in totaal een bedrag van ruim € 185.000,-. Voorwaarde is dat het stadsdeel voor elke euro die het ontvangt uit de regeling zelf ook een euro moet investeren (50% cofinanciering). Dit is voor een groot deel gedekt door inzet van eigen capaciteit; de rest komt uit het structurele budget Milieubeleid.

Na toekenning van de SLOK-bijdrage is het Klimaatplan Zuidoost 2009-2012 opgesteld. Met dit Klimaatplan 2009-2012 Stadsdeel Zuidoost laat het stadsdeel zien zich bewust te zijn van de noodzaak van klimaatbeleid: de transitie naar meer energiebesparing en tegelijkertijd meer gebruik van duurzame energiebronnen. Hiertoe zijn vijf Klimaatdoelen geformuleerd die in de periode tot september 2013 gerealiseerd moeten worden:

- 1 *Een plan van aanpak hoe en wanneer de stadsdeelorganisatie klimaatneutraal kan worden, is vastgesteld en ten uitvoer genomen;*
- 2 *Er is gestart met de realisatie van een CO2-arme wijk in stadsdeel Zuidoost;*
- 3 *Uitvoeren van de acties bij het Klimaatplan zoals opgenomen in de Slok subsidie overeenkomst;*
- 4 *Door gebruik te maken van de Centraal Stedelijke monitoring wordt inzicht verkregen in het energieverbruik van Zuidoost als geheel; hierover wordt regelmatig gerapporteerd;*
- 5 *Het stadsdeel bevordert de toepassing van Duurzame Energie door*
 - *toepassing in de eigen organisatie met een terugverdientijd van 10 jaar of korter standaard te maken;*
 - *toepassing door particulieren te stimuleren door subsidiekanalen (van derden) beschikbaar te maken en eventueel zelf aan te vullen;*
 - *toepassing in de woningbouw te stimuleren door de Warmte/Koudevisie vast te stellen en uit te dragen.*

Dit is uitgewerkt in 28 SLOK-acties in de 6 thema's Stadsdeelgebouwen, Wonen, Utiliteit, Bedrijven, Duurzame Energie en Organisatie.

In 2009 zijn een aantal succesvolle energieprojecten uitgevoerd. Hieronder volgt een korte beschrijving.

- In 2009 is met diverse partijen gewerkt aan het uitvoeren van een Warmte/Koude visie voor het stadsdeel, actie DE3 uit het Klimaatplan: Vaststellen van een Warmte/-Koudevisie. Deze visie geeft aan op welke locaties in het stadsdeel wordt ingezet op stadsverwarming en waar niet. Stadsverwarming is mogelijk door gebruik te maken van restwarmte van de Diemer elektriciteitscentrale. Ook de kansen van stadskoude (collectieve koudelevering via de Ouderkerkerplas) staan in de visie aangegeven. De visie is in februari 2010 door de stadsdeelraad vastgesteld.
- Het stadsdeel heeft ook in 2009 meegedaan aan de campagne 'Zon op je Dak', waarbij de subsidieregeling Duurzame Energie van de provincie Noord-Holland ter beschikking wordt gesteld aan alle eigenaar/bewoners van Zuidoost. Hiervoor zijn alle eigenaar/-bewoners in Zuidoost aangeschreven met een campagnefolder. Op de zaterdag voorafgaande aan de start van de campagne is in het Stadsdeelnkantoor een informatiebijeenkomst gehouden, een 'energiemarkt' waar deskundige adviseurs de belangstellenden advies gaven. De belangstelling was erg groot; met name voor de zonnepanelen. Dat bleek nog duidelijker met de start van de campagne toen het beschikbare budget al de eerste dag helemaal was volgeboekt. Uiteindelijk is de beschikbare subsidie 7x overschreven. Dit heeft het stadsdeel ertoe gebracht zelf ook een bijdrage aan de subsidiepot te doen van € 22.500,-. In totaal zijn er naar aanleiding van de campagne in 2009 in Zuidoost 39 zonnepaneelsystemen geplaatst. Dit project wordt naar alle waarschijnlijkheid in 2010 gecontinueerd. Hiervoor moeten wel de subsidieverorderingen van de stadsdelen worden aangepast, ook die van Zuidoost. Een voorstel hiertoe zal in september 2010 ter vaststelling aangeboden worden aan de stadsdeelraad.

- Actie U1: onderwijsgebouwen: Voor 9 scholen in het stadsdeel is een Energie en Binnenklimaatadvies opgesteld (EBA) in het kader van het project "Energieke Scholen". Het Klimaatbureau Amsterdam heeft voor ruim 5 miljoen euro aan landelijke subsidie ontvangen voor dit project en samen met de stadsdelen voegt de gemeente ruim 3 miljoen toe, zodat er voor ruim 8 miljoen euro geld aanwezig is om bij een groot aantal scholen in Amsterdam het binnenklimaat te verbeteren en tevens het energieverbruik te reduceren. Het is immers uit onderzoek gebleken dat bij 80% van de scholen in Nederland het binnenklimaat slecht is. In Zuidoost wordt in eerste instantie gestart met 5 scholen en afhankelijk van het budget kunnen er met deze subsidieronde 9 scholen meedoen uit het stadsdeel. Het streven is om uiteindelijk alle scholen aan bod te laten komen om hun binnenklimaat te verbeteren, maar het is nog niet duidelijk of er de komende jaren voldoende budget zal zijn voor een vervolg.
- Het project Energiezuinig ZO! dat het Amsterdams Steunpunt Wonen (in vervolg ASW) voor het stadsdeel uitvoert, is in 2009 op bescheiden schaal voortgezet. Dat komt omdat vanaf 2009 Zuidoost als enige geldschieter is overgebleven nadat in 2008 een forse Rijkssubsidie werd aangevuld met bijdragen van woningbouwcorporaties en het stadsdeel. Deze campagne is gericht op minder draagkrachtige huishoudens. De aanpak is om via zelfhulporganisaties bij mensen thuis bijeenkomsten te organiseren. Mensen nodigen zelf hun familie en vrienden uit en krijgen thuis van de deskundige adviseurs van het ASW de meest praktische voorlichting over het energieverbruik en het energiegedrag in en om het huis. Daarbij worden ook energieboxen uitgedeeld. In 2009 zijn 140 huishoudens volgens deze Tupperware methode van energieadvies voorzien. Dit proces is goed verlopen waarbij het netwerk dat in 2008 bij de zelfhulporganisaties is opgebouwd, behouden is gebleven. Deze campagne wordt in 2010 voortgezet. Ook zal in 2010 onderzoek gedaan worden naar de effecten van deze voorlichtingsmethode.

Voor een overzicht van de overige acties uit het Klimaatplan en de SLOK stimuleringsregeling wordt verwezen naar Bijlage 2.

3.4 Zwerfafval

Ook in 2009 is **het terugdringen van het zwerfafvalprobleem** aangepakt. De campagne Zuidoost Schoon, Heel Gewoon wordt getrokken door de sector Wijkbeheer, en wel de afdelingen Wijkcoördinatie en het Milieutechnisch Bedrijf. Er wordt samengewerkt met ondermeer Natuur- en Milieu-Educatie/Schoolwerktuinen en de afdeling Handhaving Openbare Ruimte. Er zijn Afvallessen ontwikkeld voor op basisscholen. Hierbij worden lessen gegeven over afval, er wordt om de school zwerfvuil geprikt samen met het MtB en er wordt een bezoek gebracht aan het Afvalpunt. De belangstelling viel met 2 scholen wat tegen. Dit kwam ondermeer omdat de structuur van het lesmateriaal nogal rigide was en omdat de lessen op een voor de scholen drukke periode werden aangeboden. De lessen worden aangepast met een lossere, facultatievere structuur van de onderdelen en ze worden op voor scholen geschiktere momenten aangeboden. Er is een campagne in voorbereiding rond de snoeproutes bij scholen. In 2010 worden hierbij ook de middelbare scholen in Zuidoost betrokken.

3.5 Luchtkwaliteit

In 2009 is in samenwerking met de Dienst Milieu en Bouwtoezicht een start gemaakt met het schrijven van een luchtkwaliteitsplan voor het stadsdeel. In 2006 is een Actieplan Luchtkwaliteit Amsterdam vastgesteld. Voor het stadsdeel staan hierin geen directe acties, wel indirecte. Uit de eerste analyse van de luchtkwaliteitsproblemen van het stadsdeel blijkt dat er geen aanvullend actieplan nodig is. Daarom zal er een zogenaamde "Stand van Zaken Notitie luchtkwaliteit Zuidoost" worden geschreven die in 2010 aan het stadsdeelbestuur zal worden voorgelegd.

Met het Programmabureau Luchtkwaliteit van de gemeente Amsterdam is in 2009 gestart met het opzetten van een net van oplaadpunten voor elektrisch vervoer in het stadsdeel. Er is onderzocht of er voor de Tuk Tuk (een overdekte, gemotoriseerde driewieler voor binnenstedelijk vervoer) opstelplaatsen mogelijk zijn. Ook diverse andere partijen uit het bedrijfsleven hebben belangstelling getoond voor elektrisch vervoer. Deze acties leiden in 2010 waarschijnlijk tot de eerste oplaadpalen voor elektrisch vervoer in de openbare ruimte van Zuidoost.

Sinds 2007 staat er in stadsdeel Zuidoost (Kantershof) een meetstation van de GGD, onderdeel van het netwerk waarmee de luchtkwaliteit gemeten wordt. De gegevens kunt u continue meelezen via de website <http://www.luchtmetingen.amsterdam.nl>.

3.6 Milieucommunicatie

Hieronder wordt de milieucommunicatie in 2009 puntsgewijs besproken. Dit overzicht is gerelateerd aan acties uit het Milieubeleidsplan en het Klimaatplan.

- Op 24 april was de presentatie van de publieksfolder over de Milieuvisie van het stadsdeel. De folder is met een cadeautje in de vorm van kleurige molentjes verspreid op een groot aantal locaties in het stadsdeel. Voor de presentatie waren naast alle raadsleden ook twee groepen van een basisschool in de buurt uitgenodigd. Zij hielpen de portefeuillehouder met het onthullen van een bouwbord aan de gevel van het stadsdeelkantoor met de tekst van de folder: Milieu leeft in Zuidoost. Op het bord waren ook molentjes gemonteerd. Vóór de onthulling hadden de kinderen meegedaan aan een workshop over zonne-energie waarbij ze uitleg kregen over duurzame energie en elk een met een zonnecel aangedreven zonnebloem in elkaar geknutseld hebben. Deze workshop werd verzorgd door het Amsterdams Natuur- en Milieu-educatiecentrum (ANMEC).
- Gelijk met de lancering van de folder is de website Milieubeleid van het stadsdeel opengesteld. Hierin wordt op een beknopte manier uitleg gegeven over het milieubeleid van het stadsdeel aan de hand van de thema's van de Milieuvisie. Op de openingpagina is een bord te zien met draaiende molentjes, gelijk aan het bouwbord dat aan de gevel van het stadsdeelkantoor was opgehangen. De website werd in 2009 vanaf eind april in totaal 850 keer bezocht. De website Milieubeleid is te vinden binnen de optie 'Volg het Beleid' op de openingpagina van de website van het stadsdeel.

- De zonne-energieles die de 24e april gegeven werd is in het najaar van 2009 in samenwerking met NME/schoolwerktuinen van MO en het Amsterdams NME centrum (ANMEC) aangepast en als proef gegeven aan 10 groepen van basisscholen in Zuidoost. Na evaluatie van deze eerste pilot wordt de Duurzame Energieles nogmaals aangepast en nog voor de zomer van 2010 weer aangeboden aan een aantal basisscholen.

Andere milieucommunicatieprojecten zoals Zon op je Dak en Energie ZO! waren gericht op energiebesparing en bevorderen van duurzame energie. Deze projecten staan beschreven bij de beschrijving van het energiebeleid in § 3.3. en in Bijlage 2 het overzicht van de SLOK-projecten.

4 Wettelijke milieutaken

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal verslag worden gedaan over de uitvoering van een aantal wettelijke milieutaken, conform art 21.1 van de Wet milieubeheer. Daarnaast zijn er een aantal andere milieucontroletaken die of door het stadsdeel of voor het stadsdeel door anderen worden gedaan. Ook over deze taken wordt in dit hoofdstuk gerapporteerd.

4.2 Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De vergunningverlening, controle en handhaving op grond van de Wet milieubeheer (in vervolg Wm) is in 2009 nog helemaal uitgevoerd door de DMB. Onder de bevoegdheid van het stadsdeel valt alle bedrijvigheid in Zuidoost ten oosten van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht. In het grootstedelijke gebied Amstel III en AMC ten westen van het spoor is de Centrale Stad bevoegd gezag. In de tekst zal wel enige informatie over dit gebied gegeven worden.

In de bijgevoegde tabel op blz. 16 treft u een overzicht aan van de voornaamste gegevens rond de vergunningverlening, controle en handhaving, die door de DMB voor Zuidoost zijn uitgevoerd.

Zuidoost had in 2009 in totaal 12 vergunningsplichtige bedrijven. Er zijn in Zuidoost – zoals verwacht – geen nieuwe Wm-vergunningen uitgegeven. Ook zijn er geen revisies van bestaande vergunningen geweest. Er zijn wel twee aanvragen in procedure en er zijn enkele vooroverleggen gestart.

Er zijn 8 meldingen Activiteitenbesluit binnengekomen die allemaal zijn afgehandeld.

De uitvoering van de bedrijfscontroles verliep grotendeels volgens de planning: er zijn 140 integrale controles uitgevoerd, precies wat was verwacht. De aspectcontroles, waarbij milieutechnisch kwetsbare onderdelen van een inrichting apart worden gecontroleerd, zijn ook nagenoeg volgens de planning uitgevoerd.

In Zuidoost bleek in 2009 minder handhaving nodig dan bij de planning werd verwacht. Van de 86 geplande sommatiebrieven zijn er in werkelijkheid maar 51 verstuurd. En van de verwachte 11 dwangsommen waren er maar 4 nodig; geen ervan hoefde te worden geïnd. Door de jaren heen fluctueren deze resultaten aanzienlijk. Goede verklaringen hiervoor zijn niet te geven.

Een aandachtspunt is de afhandeling van de sommatiebrieven. De DMB heeft als regel dat een sommatiebrief binnen vier weken na constatering van een overtreding moet zijn verstuurd. Maar deze termijn van vier weken wordt als weinig krachtig gezien, vandaar dat is afgesproken dat de DMB er naar streeft om de sommatiebrieven binnen twee weken te versturen. Dat lukt nog maar matig. In 2009 was slechts 35% van de sommatiebrieven binnen twee weken verstuurd en ook maar 64% binnen vier weken. De DMB is al bezig

Hoofdpijnen handhaving milieuwetgeving Zuidoost (excl grootstedelijk gebied Amstel III en AMC)			
Handhavingproduct	Doel	Uitgevoerd 2009	Gepland 2009
<i>Nieuwe Wm-vergunningen</i>	Alle (relevante) nieuwe bedrijvigheid onder vergunning brengen, inclusief wijzigingen en revisies.	0	0
<i>Integrale controles</i>	Adequaat niveau van milieucontroles vasthouden;	140	140
<i>Handhaving</i> - <i>Sommatiebrieven</i> - <i>Dwangsommen</i> - <i>Inning dwangsom</i>	Adequaat niveau van milieuhandhaving vasthouden.	51 4 0	86 11 0
<i>Klachtenonderzoek</i>	Milieuklachten van bewoners hebben de hoogste prioriteit.	11	35

om hierin verbetering te brengen. Maar de verwachting is dat dit enige tijd in beslag neemt, aangezien de organisatie de komende periode door alle procedurele en personele veranderingen (Wabo, overdracht toezichtstaken) al behoorlijk onder druk staat. Als de toezichtstaken voor de A- en B- categorie-bedrijven per 1 mei naar de stadsdelen gaan, kunnen we zelf proberen het beter te doen.

In 2009 zijn er door de DMB 11 klachten afgehandeld. Opvallend was dat er dit jaar relatief veel stankklachten bij waren: 6 stuks. Een verklaring hiervoor is niet te geven. De overige 5 klachten betroffen geluidsoverlast.

Er zijn in 2009 problemen geweest met de goede doorgeleiding van klachten. Zowel bij het stadsdeel als bij de Politie zijn blijkbaar niet alle daar binnengekomen milieuklachten meteen bij de DMB terecht gekomen. Er is hard gewerkt om de goede klachtenafhandeling te herstellen. Met de aanstaande wijzigingen van het Milieutoezicht worden de klachten over inrichtingen straks grotendeels de verantwoordelijkheid van het stadsdeel.

Ondanks verbeterpunten bij de administratieve afhandeling kan geconcludeerd worden dat de uitvoering van de Wm in Zuidoost door de DMB op adequaat niveau is.

Samenwerkingsprojecten

Samenwerking is al vele jaren geïntegreerd in de werkzaamheden van de DMB en de afdeling Handhaving Openbare Ruimte (in vervolg HOR). Voor 2009 zijn de volgende projecten uitgevoerd.

- Controle slagerijen; de afgelopen jaren werd regelmatig slachtafval aangetroffen bij het huishoudelijk afval en zelfs gedumpt in de openbare ruimte. Dit gebeurde in de hele stad en ook in Zuidoost. Bij een controle van slagerijen en overige vleesverwerkers in 2007 zijn relatief veel fouten aangetroffen ten aanzien van de

verwerking van dit slachtafval. Dit zijn ernstige overtredingen die onder het strafrecht vallen. Dit was aanleiding om deze controle in 2009 te herhalen en uit te breiden naar andere stadsdelen. Hierbij zijn in Amsterdam in totaal 168 slagerijen en vleesverwerkers gecontroleerd. In 51 gevallen zijn overtredingen geconstateerd die tot een proces verbaal hebben geleid. In Zuidoost zijn in 2009 21 slagerijen gecontroleerd waarbij 11 keer proces verbaal is opgemaakt. Van de gecontroleerde bedrijven was dus stedelijk net 30% en in Zuidoost ruim 50% in overtreding. Dit project zal in 2010 worden voortgezet. Daarbij zal ook worden bekeken of gerichte informatie en communicatie daarbij een rol kan spelen.

- Controle grondtransporten en gronddepots door HOR en de DMB. Hierbij werd voornamelijk gelet op de juiste toepassing van de regels voor transport en hergebruik van grond. Er zijn vier van dergelijke gezamenlijke controles uitgevoerd. Hierbij is niets wederrechtelijks geconstateerd. Daarnaast zijn medewerkers van het stadsdeel geïnformeerd over de regelgeving rond de Wet bodembescherming en het Besluit Bodemkwaliteit.
- Bij de evenementen in het ArenA-gebied werken de regiopolitie en de afdeling HOR samen om de ambulante handel te reguleren en bezoekersstromen rondom de ArenA te begeleiden.
- Ook in 2009 is de Handhavingsestafette uitgevoerd, ditmaal op 23 en 24 september. Er is weer samengewerkt met de DMB en de Regiopolitie. Een deel van de controles slagerijen (zie bullet 1 hierboven) zijn tijdens deze estafette uitgevoerd. Daarnaast is in Zuidoost een grote transportcontrole waarbij als milieu-item vooral naar afvalstromen is gekeken. Er zijn 76 controles gedaan waarbij 16 keer een transactie werd voorgesteld (meteen boete betalen), 5 maal proces verbaal is opgemaakt (naar de Officier van Justitie) en één aanhouding is verricht. Er zijn ook 4 waarschuwingen gegeven.
- De DBM en HOR voeren al enkele jaren gebiedsgerichte controles uit waarbij bedrijven per straat, buurt of wijk gecontroleerd worden op de milieuregelgeving (in plaats van op soort bedrijf). In 2009 zijn een paar bedrijfsverzamelgebouwen gecontroleerd. De meeste bedrijven voldeden bij eerste controle aan alle regels, inclusief de verwijdering van hun afval. Twee bedrijven hebben een sommatiebrief gekregen voor zaken rond opslag gevaarlijk afval en het gebruikte koudemiddel van een airco.

Duurzaamheid via de wet

Na een jarenlang juridisch gevecht en twee uitspraken van de Raad van State komt er eindelijk beweging in de zaak van de dagafdekkingen bij de supermarkten. Dit zijn de voorzieningen om de koel- en vriesapparatuur in de supermarkten overdag, dus tijdens de openingsuren, zodanig af te dekken dat er niet onnodig koude verloren gaat. Steeds meer supermarktketens gaan over tot het plaatsen van de verplichte voorzieningen. De verwachting is dat alle supermarkten uiterlijk 2015 zullen voldoen aan de nadere eisen waarbij zo'n 40% op het energieverbruik kan worden bespaard.

In 2009 heeft de DMB een aantal projecten opgestart die pas in 2010 zullen worden afgerond. Zo zijn stadsbreed van 150 kantoren foto's gemaakt met een warmtebeeldcamera (actie U3 uit het Klimaatplan: warmtebeeldcamera). De foto's kunnen worden gebruikt om te zien of een gebouw goed geïsoleerd is en of er bij die isolatie geen lekkage optreedt. De foto's worden in 2010 opgestuurd naar de bedrijven met het dringende verzoek vrijwillig maatregelen te nemen om energieverstopping tegen te gaan.

4.3 Milieuhandhaving in de openbare ruimte.

De milieuhandhaving in de openbare ruimte is vooral een taak van de afdeling Handhaving Openbare Ruimte (in vervolg HOR) van het stadsdeel. Daarbij wordt zo veel mogelijk samengewerkt met andere handhavers. Voor een overzicht van de werkzaamheden van de afdeling HOR wordt verwezen naar de eigen rapportages van deze afdeling.

4.4 Bodembeheer

De DMB heeft in 2009 op verzoek van het stadsdeel 14 bodemtoetsen voor bouwvragen uitgevoerd. De levertijd van deze onderzoeken bedraagt 2 weken omdat de informatie moet passen in de procedure van de bouwvraag. Ook zijn er, weer op verzoek van het stadsdeel, 10 archiefonderzoeken gedaan naar historische verontreinigingen. En er zijn in 2009 vanuit Zuidoost 5 meldingen van toepassingen hergebruik grond in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit bij de DMB ingediend en afgehandeld.

Het Team milieubeleid heeft bij enkele bodemverontreinigingszaken advies verleend.

In 2009 werd door de Milieupolitie een overtreding geconstateerd bij de toepassing van grond op boomstammen langs het Reigersbospad in het Centraal Park Gaasperdam. (De grond werd daar opgebracht om de rotting van de boomstammen te versnellen.) De kwaliteit van de opgebrachte grond was niet bekend. En er ontbrak een melding in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit. De betreffende grond is afgevoerd en de bodem ter plaatse is onderzocht. Uit dit bodemonderzoek is gebleken dat er geen bodemvervuiling in het park is opgetreden.

5 Conclusies

In 2009 was de ontwikkeling van nieuw energie- en klimaatbeleid en de aanzienlijke bijdrage in het kader van 'Stimuleren LOkale Klimaatinitiatieven' (SLOK) een mijlpaal. Daarnaast kenmerkt 2009 zich vooral als voorbereidend jaar voor diverse grote veranderingen op het gebied van milieutoezicht en handhaving.

De uitvoering van de Wet milieubeheer, zowel in termen van navolging door bedrijven, als uitvoering door de DMB is op adequaat niveau met twee kanttekeningen.

Ten eerste: slagerijen zijn te vaak in overtreding met betrekking tot het verwerken van slachtafval.

Ten tweede: de DMB is te traag met het versturen van de sommatiebrieven.

De hier boven beschreven werkzaamheden zijn binnen het gestelde budget Milieu Algemeen uitgevoerd. Voor de SLOK-regeling is een aparte meerjarige voorziening gemaakt waarop vanaf september 2009 boekingen zijn verricht. Ook komen hier de bijdragen SLOK in het Stadsdeelfonds op terecht.

Bijlage 1 Voortgang acties

Milieubeleidsplan 2007-2010

In deze bijlage zijn van de tien milieuthema's uit de Milieuvisie 2007-2010 alle 45 acties opgenomen en voorzien van een korte beschrijving van de voortgang in 2009. Enkele acties zijn nog niet opgestart en 17 van de 45 acties zijn afgerond. Bij acties die als speerpunt van beleid zijn beschreven in hoofdstuk 3 of aan de orde komen in hoofdstuk 4: handhaving, wordt daar naar verwezen.

1. Duurzame stadsdeelorganisatie

Actie 1. Pilot duurzaam inkopen Zuidoost

Deze actie is in 2007 afgerond.

Actie 2. Uitvoeren Duurzaam Inkopen

Een van de onderdelen van het Rijksbeleid is een ambitieus programma ten aanzien van Duurzaam Inkopen. Het stadsdeel heeft een inkoopcoördinator aangesteld die wordt bijgestaan door de adviseur duurzaam inkopen van Team milieubeleid. Bij de sector Middelen is de afdeling Planning en Aanbesteding belast met inkoop en aanbesteding; deze afdeling besteedt daarbij veel aandacht aan duurzaam inkopen en social return. De beleidsmatige inbedding van Duurzaam Inkopen is in 2009 voortgezet via de sectorale inkoopactieplannen in de organisatie. Met inzet van capaciteit en expertise van de DMB kon samen met de inkoopcoördinator en de vertegenwoordigers van de sectoren duurzaam inkopen meer praktisch toepasbaar worden gemaakt.

Actie 3: 40% biologische catering

Een ander voorbeeld van succes bij duurzaam inkopen is de catering. Deze scoorde in 2009 al 31% biologisch. De verwachting is dat we de 40% die in het Raamcontract met de cateraar is afgesproken, in 2010 gaan halen met de invoering van biologische koffie.

Actie 4. Uitvoeren PvA Gemeentelijk intern Milieumanagement

Door een vacature is deze actie van 2009 verschoven naar 2010.

Actie 5. Vervoersplan stadsdeelorganisatie in werking

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.2: voorbeeldfunctie stadsdeelorganisatie.

2. Milieuvergunningverlening en handhaving

Actie 6: Uitvoering wettelijke milieutaken door de DMB

Over de resultaten van de uitvoering wettelijke milieutaken is in hoofdstuk 4 uitvoerig verslag gedaan.

Actie 7. Uitvoering wettelijke milieutaken in de openbare ruimte door de Milieupolitie

De handhaving van de milieuregels in de openbare ruimte wordt uitgevoerd door de afdeling Handhaving Openbare Ruimte (in vervolg HOR). HOR heeft haar eigen jaarprogramma's en –verslagen en wordt hier alleen voor de volledigheid vermeld. Voor de samenwerking van de Milieupolitie met andere handhavers zie hoofdstuk 4.

Actie 8. Energiebesparing bij grote bedrijven

Volgens de Wet milieubeheer kan een bedrijf met een bepaald energieverbruik verplicht worden om onderzoek te doen naar manieren om dit energieverbruik te beperken. Op basis van dergelijk onderzoek kan een bedrijf, ook weer op grond van de wet, verplicht gesteld worden om de besparende maatregelen die binnen 5 jaar terugverdiend kunnen worden, ook daadwerkelijk uit te voeren. Schoolvoorbeeld van een dergelijk proces is de dagafdekking bij de supermarkten.

De afgelopen jaren is succes geboekt met het goed laten uitvoeren van de energie-onderzoeken. Nu moet de volgende stap gezet worden en moeten de bedrijven aangezet worden tot het nemen van maatregelen. Vaak is dwang niet nodig; veel bedrijven snappen het belang van energiebesparing heel goed. Deze actie wordt uitgevoerd door de DMB.

Actie 9. Samenwerkingsprojecten milieuhandhaving 2008.

Over de uitvoering van de samenwerkingsprojecten is in hoofdstuk 4 geschreven.

Actie 10. Actief toezicht geluidsnorm horecabedrijven

Deze actie is in 2008 afgerond.

Actie 11. Verbeteren interimbeheer bij bouw- en sloopactiviteiten

Deze actie is in 2008 afgerond.

3. Afval

Actie 12. Nader onderzoek naar verbeterpunten afvalinzameling in lijn van uitgevoerde benchmarks

Door een vacature is deze actie van 2009 verschoven naar 2010.

Actie 13 Onderzoeken communicatiemogelijkheden richting burger over afvalscheiding en afvalpreventie en waar mogelijk verbeteren.

Deze actie zal worden opgepakt in 2010.

Actie 14 Aanpak zwerfafvalbestrijding

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar § 3.4: Zwerfafval.

4. Klimaat en Energie

In het Milieubeleidsplan 2007-2010 staat bij het thema Klimaat en Energie als visie genoemd dat in het stadsdeel de maatregelen die de klimaatveranderingen tegengaan en

het gebruik van energie beperken optimaal zijn ingevuld. Het stadsdeel stimuleert energiebesparing en het gebruik van duurzame energiebronnen. Er zijn 10 acties genoemd:

Actie 15 Uitvoering geven aan Plan van Aanpak Klimaatbeleid Stadsdeel Zuidoost 2005-2008

Deze actie is in 2008 inhoudelijk en in 2009 administratief (accountantsverklaring) afgerond.

Actie 16 Formuleren nieuw Klimaatbeleid voor de periode vanaf 2009

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.3 onder het kopje SLOK-regeling en Klimaatplan Zuidoost 2009-2012. De actie is afgerond.

Actie 17 Formuleren doorstart ARC (Energiebureau Amsterdam Reduceert CO₂)

Deze actie is afgerond. Eind 2009 is besloten ARC voor onbepaalde tijd als energieprojectbureau voor stad en stadsdelen te handhaven. Dit levert wel een jaarlijkse verplichting op van ± €20.000,-, te dekken uit het reguliere budget Milieubeleid. De taakstelling en de uitvoering van ARC wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

Actie 18 Kansen benutten voor Duurzame Energie (DE) in het stadsdeel

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar de § 3.3 en § 3.6. Deze actie wordt nader ingevuld door de projecten WO6 (Bewonersstrategie), WO7 (Eigenaar/bewoners) en DE1 (Toepassen Duurzame Energietechnieken) uit het Klimaatplan 2007-2012.

Actie 19 Haalbaarheid onderzoeken voor CO₂ –arme of duurzame wijk in het stadsdeel

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. De haalbaarheid is getoetst en een CO₂-arme wijk blijkt haalbaar in Zuidoost. Uitwerking vindt plaats voor onder andere de D-buurt in het stadsdeel. Actie 19 is daarmee afgerond. Het vervolg van het actiepunt is opgenomen in het Klimaatplan 2009-2013 met actie WO1: Realiseren van een CO₂-arme wijk in Zuidoost.

Actie 20 Bij nieuwbouw van eigen stadsdeelgebouwen wordt een terugverdientijd van 10 jaar aangehouden bij het bepalen van de energiebesparende maatregelen

Dit actiepunt maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid: zelf het goede voorbeeld geven. Het speelt in principe bij iedere bouwvergunningaanvraag waarbij het stadsdeel opdrachtgever is en al dan niet een gebouw na oplevering in beheer zal nemen. De actie is een continue aandachtspunt. In de "Checklist energiebesparende maatregelen bij nieuwbouw in Zuidoost" vastgesteld in 2008, is deze actie verwerkt.

Actie 21 Energiebesparing in de bestaande bouw wordt extra gestimuleerd

Dit actiepunt is overgenomen in het Klimaatplan Zuidoost 2009-2013 onder WO-08: "Energiebesparing bij corporatiewoningen stimuleren".

Het Team milieubeleid neemt deel aan ambtelijke overleggen met de Dienst Wonen, Energiebureau ARC en het Klimaatbureau Amsterdam om tot een gezamenlijk convenant te komen met de corporaties in Amsterdam om het woningenbestand in Amsterdam energiezuiniger te maken. Vooralsnog ligt er geen convenant. De ambitie is om bij

corporatiewoningen ten minste twee energielabelsprongen te maken. Dat wil zeggen dat als het woningbezit van b.v. Woningvereniging Rochdale in Zuidoost vooral bestaat uit label D dat de ambitie met Rochdale is om de woningen zodanig te verbeteren dat tenminste label B wordt bereikt.

Actie 22 Uitvoering geven aan TELI-project / Step2Save

Het Teli-project is niet doorgegaan. Daarvoor in de plaats is in 2008 en 2009 het project Step2Save uitgevoerd. Voor een beschrijving van dit project wordt verwezen naar bijlage 2: WO6: Bewonersstrategie en uitvoering. Daarmee is dit project afgerond.

Actie 23 Monitoren van energieverbruik eigen stadsdeelkantoor en resultaat visualiseren

Deze actie wordt uitgevoerd in het kader van SLOK, project SO1: Monitoring energieverbruik en energiemanagement. Zie hiervoor bijlage 2.

Actie 24 Alle rekeningen van energiebedrijven van stadsdeelgebouwen toetsen op juistheid en besparingskansen.

Ook 2009 stond in het teken van de administratieve afhandeling. De rekeningen komen inmiddels binnen via verzamelfacturen. Een aantal facturen is gecontroleerd en er zijn enkele fouten geconstateerd, zoals te omvangrijke contracten in vergelijking met het verbruik, aansluit- en toerekeningsfouten. Deze zaken worden onderzocht. De controle vindt in samenwerking met de afdelingen Financiën en Beheer Onroerend Goed plaats. De actie is nog niet afgerond.

5. Water en Groen

In het stadsdeel hebben in 2009 in de E- en K-buurt problemen gespeeld ten aanzien van grondwater. In de hier net opgeleverde nieuwbouwwoningen was in enkele huizen sprake van grondwateroverlast in de kruipruimtes. De problematiek is onderzocht door Waternet en door Haskoning (second opinion). In een "breedoverleg water" is door de betrokken partijen, te weten het Projectbureau Vernieuwing Bijlmermeer, het stadsdeel, Rochdale/Delta Forte, Nuon Warmte en Waternet gewerkt aan een oplossing. Deze oplossing bestaat uit het aanleggen van enkele drainagebuizen evenals het vergroten van het areaal voor oppervlaktewater. Nader onderzoek is nodig naar een totaal aanpak alsmede ter voorkoming van nieuwe probleemgevallen in de toekomst. Het blijkt dat de geohydrologische situatie in de Bijlmerpolder complexer is dan gedacht.

Actie 25 Opstellen Groen- en Watervisie Zuidoost en Woningbouwstudie Zuidoost

In 2009 is het Programma Groen en Blauw evenals de Woningbouwstudie door de stadsdeelraad vastgesteld. Het actiepunt is afgerond. Het Team milieubeleid zal ook adviseren bij de uitwerking van twee uitvoeringsproducten van het programma Groen en Blauw, te weten het Waterplan en de Ecologienota.

Actie 26 Inrichten van oevers op milieuvriendelijke wijze in Vernieuwing Bijlmermeer

Dit actiepunt is meegenomen in de uitwerking van het Programma Groen & Blauw. Het actiepunt is afgerond.

Actie 27 Aanbieden van hergebruiklocaties voor bagger uit watergangen Bijlmermeer

In 2009 is geen hergebruikslocatie nodig geweest voor bagger. Zo nodig kunnen locaties worden aangewezen voor het indrogen van bagger. Het aanwijzen van indrooglocaties vindt plaats in nauwe samenwerking met Waternet en de DMB. Het baggeren van de watergangen in de Bijlmer loopt nog tot 2012.

Actie 28 Aanpassen groenbeheerplan m.b.t. baggerwerkzaamheden in relatie tot behoud ecologisch waardevolle gebieden in Zuidoost

Dit actiepunt wordt meegenomen in de uitwerkingsplannen behorend bij het Programma Groen & Blauw, zoals het Waterplan en de Ecologienota. Er wordt geïnventariseerd waar er nieuwe natuurvriendelijke oevers kunnen worden aangelegd en hoe die oevers beheerd moeten worden.

Actie 29 Opstellen van aandeel stadsdeel Zuidoost in Actieplan Kaderrichtlijn Water Amsterdam (KRW)

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) beoogt het bereiken van een goede chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater in Europa in 2015, met eventueel uitstel tot 2027. De KRW gaat uit van een aanpak op het niveau van internationale stroomgebieden. Stadsdeel Zuidoost ligt in het stroomgebied van de Rijn. Het bestuur van het Hoogreemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) heeft in 2008 het Dagelijks Bestuur (DB) van het stadsdeel verzocht om aan te geven of zij akkoord gaat met het uitvoeren van de maatregelen uit het voorlopige KRW-maatregelenpakket. Het DB heeft op 18 november 2008 met dit concept maatregelenpakket ingestemd. De belangrijkste maatregel is het aanleggen van een watergang om de stromingsrichting van het water naar het gemaal in Gaasperdam niet door de Gaasperplas te laten lopen, maar via een nieuw aan te leggen watergang: de bypass. Het doel van deze bypass is de waterkwaliteit van de Gaasperplas te verbeteren. In 2010 zal het DB het definitieve maatregelenpakket vaststellen.

Actie 30 Emissies van zink, koper of lood naar het oppervlaktewater (via regenwaterafvoer) wordt tegengegaan, om te beginnen bij de stadsdeelgebouwen

Dit actiepunt is net als het actie 20 gericht op het behalen van milieuwinst bij de bouw van eigen stadsdeelgebouwen en speelt op wanneer nodig in de periode 2007-2010. In 2009 zijn er geen concrete voorbeelden aan de orde geweest van dit actiepunt.

Actie 31 Op weg naar certificering beheer openbare ruimte

In driekwart van het stedelijk gebied van Amsterdam wordt regenwater met een apart riool direct naar het oppervlaktewater afgevoerd. Voor de kwaliteit van het oppervlaktewater is het van belang dat het regenwater schoon blijft. Onkruidbestrijdingsmiddelen, vooral het gebruik op verhardingen, zijn een bron van verontreiniging. Voor deze actie zijn door medewerkers van BOR en het Team milieubeleid een aantal bijeenkomsten bezocht over certificering. Op onderdelen wordt gewerkt volgens certificeringsrichtlijnen. Voorbeeld is de toepassing van bestrijdingsmiddelen volgens de Duurzaam Onkruid Beheermethode (de DOB-methode). Hiermee zijn per deelgebied exacte getallen te geven over de hoeveelheid gebruikte bestrijdingsmiddelen. Bij een eventuele controle van de

waterbeheerder kunnen gegevens overhandigd worden. De normen worden niet overschreden.

6. Verbeteren luchtkwaliteit

De gemeente Amsterdam heeft in 2006 een Actieplan Luchtkwaliteit opgesteld dat vooral betrekking heeft op de stadsdelen binnen de ring A10. Enkele algemene acties gelden ook voor Zuidoost.

Actie 32 Opstellen en uitvoeren Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit Zuidoost

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.5.

7. Externe veiligheid

De externe risico's van bedrijven en van gevaarlijk vervoer over de weg, het spoor en het water dienen voor het stadsdeel inzichtelijk te zijn en daar waar mogelijk beperkt te worden.

Actie 33 Toetsen van haalbaarheid van maatregelen om de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen door Zuidoost te reduceren

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor geldt de Circulaire Risico-normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen. In 2008 is door het Team milieubeleid deelgenomen aan de ambtelijke werkgroep Externe veiligheid Spoorzone Zuidoostlob Amsterdam. Deze werkgroep bestaat uit medewerkers van het Projectbureau Zuidoostlob, Ontwikkelingsbedrijf gemeente Amsterdam (OGA), Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO), Projectmanagementbureau (PMB), de regionale brandweer en van stadsdeel Zuidoost. Het doel was om nog voor de zomer van 2009 een rapport: 'Omgevingsvisie externe veiligheid Zuidoostlob' te leveren voor het bestuur van de Zuidoostlob c.q. gemeente Amsterdam en stadsdeel Zuidoost, waarin de externe veiligheidsrisico's staan weergegeven van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, met een plan van aanpak om de risico's, daar waar mogelijk, te verminderen. Dit rapport is in concept afgerond maar is tot op heden niet vastgesteld. Het is niet duidelijk waarom het vaststellen is vertraagd.

Ook speelt externe veiligheid bij de opslag van LPG bij tankstations. Bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen in de buurt van een LPG tankstation geldt het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI). In 2009 zijn de volgende ruimtelijke ontwikkelingen in Zuidoost gestart waarbij het BEVI getoetst werd en een verantwoordingsparagraaf werd opgesteld:

- Bestemmingsplan Venserpolder;
- Tijdelijke ontheffing op bestemmingsplan ten behoeve van Palazzo op het Bijlmerplein;
- Plan Klieverink.

Verder speelde in 2009 de ontwikkeling van het Basisnet spoor, weg en water. Het Rijk wil met deze basisnetten meer duidelijkheid geven over op welke trajecten gevaarlijke stoffen

vervoerd mogen worden en met welke hoeveelheden. Uitgangspunt is dat er geen overschrijdingen van het plaatsgebonden risico en/of het groepsrisico zullen optreden. De ontwerpen voor het Basisnet weg en water zijn af, maar voor het Basisnet spoor nog niet. Hier zijn dan ook de problemen het grootst. Dat komt doordat spoorlijnen vaak door dichtbevolkt binnenstedelijk gebied lopen. Vanuit de gemeente Amsterdam wordt onderhandeld met het Rijk over de mogelijkheden..

8. Bodembeheer

Actie 34 Bij nieuwbouwplannen geldt als uitgangspunt: werken met een gesloten grondbalans

Met een actief bodembeheer kan zeer veel geld worden bespaard op de vermeden transportkosten en de vermeden aankoop van nieuwe grond. Dit actiepunt geldt ad hoc zodra er een project zich aandient waar grondverzet gaat plaatsvinden. Werkzaamheden worden vooral door de afdeling Projecten van de sector Wijkbeheer uitgevoerd. Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid in die zin dat het stadsdeel het goede voorbeeld moet geven. Voor 2009 is volgens dit uitgangspunt gewerkt, onder ander bij de planvorming voor het Diemberbos.

Actie 35 Beëindiging van illegale lozingen van volkstuinen in de bodem

De volkstuinencomplexen zouden moeten worden aangesloten op het riool. De volkstuin-eigenaren moeten een groot deel van deze kosten betalen. Over deze kosten en mogelijke alternatieven voor riolaansluiting wordt al jaren op stedelijk niveau gedebatteerd. Een oplossing is voorlopig niet te verwachten. Ernstige vormen van bodemverontreiniging zijn als gevolg van deze lozingen niet te verwachten.

Actie 36 Uitvoering geven aan de nieuwe wet- en regelgeving voor bodemkwaliteit

Het nieuwe Besluit Bodemkwaliteit kent een andere systematiek voor het hergebruiken van grond en bouwstoffen. Dit heeft consequenties voor bestaande bodembeheerplannen en bodemkwaliteitskaarten. Om een goede overgang te kunnen waarborgen biedt het nieuwe besluit een overgangstermijn van 5 jaar. Dat betekent voor het stadsdeel dat voor 2012 het Bodembeheerplan moet zijn aangepast. De komende jaren zal het Team Milieubeleid gezamenlijk met de DMB onderzoeken hoe de nieuwe regelgeving uit het Besluit Bodemkwaliteit moet worden vertaald naar de praktijk van Zuidoost. Deze actie loopt.

9. Geluid

De Europese richtlijn Omgevingslawaaï verlangt van de gemeente Amsterdam dat er een Actieplan Geluid wordt opgesteld. Inmiddels wordt dit plan het Actieplan Omgevingslawaaï genoemd. Stadsdeel Zuidoost kan eigen onderwerpen/knelpunten toevoegen aan dit actieplan.

Actie 37 Milieuambities inbrengen in de Integrale Horecanota Zuidoost 2007-2012

Deze acties hebben gespeeld in 2007 en zijn afgerond.

Actie 38 Actief toezicht op kwaliteitseisen geluidsisolatie bij nieuwbouw

De kwaliteitseisen aan woningen en andere gebouwen zijn vastgelegd in het Bouwbesluit 2003. Dit is landelijke regelgeving. De centrale stad en de stadsdelen zijn bevoegd gezag voor het verlenen van bouwvergunningen, ieder voor de eigen projecten. Om erop toe te zien dat bij nieuwbouw van woningen de vereiste kwaliteit daadwerkelijk wordt gehaald is actief toezicht nodig op de geluidsisolatie bij nieuwbouw. Een idee is om achteraf bij enkele woningen geluidsmetingen te verrichten en de resultaten te toetsen aan het Bouwbesluit. Dit actiepunt wordt in 2010 opgepakt.

Actie 39 Ontwikkelingen baangebruik Schiphol bewaken ten behoeve van de leefbaarheid van de bewoners van Zuidoost

Door het Team milieubeleid is in 2008 deelgenomen aan het ambtelijk Coördinatieoverleg Schiphol van de gemeente Amsterdam. In dit overleg worden de ontwikkelingen gevolgd van de zogenaamde "Tafel van Alders", een breed samengestelde overleggroep onder leiding van de heer Alders, over de toekomst van Schiphol. In 2008 werd door deze Tafel van Alders een advies opgesteld met randvoorwaarden om de groei van het aantal vliegtuigbewegingen op Schiphol tot 2020 mogelijk te maken. Het gebruik van de Buitenveldertbaan, de baan die voor stadsdeel Zuidoost tot overlast kan leiden, wordt minder belast. Voor Amsterdam heeft het advies meer voor- dan nadelen, zo vinden de deelnemers aan dit overleg. Het kabinet heeft het advies van de Tafel van Alders in zijn geheel overgenomen. Ook de Stichting Werkgroep Vliegverkeer Bijlmermeer is tevreden met het behaalde resultaat aan de Tafel van Alders. Het actiepunt is afgerond.

Actie 40 Bestuurlijk vaststellen Amsterdamse Richtlijn Bouwlawaai

Op basis van de landelijke Circulaire Bouwlawaai in 1991 heeft de gemeente beperkte mogelijkheden om overlast van bouwlawaai te voorkomen of te verminderen. De centrale stad heeft een beleidsnotitie opgesteld: "Beleidsnotitie Bouwlawaai en werktijdonthefing", versie 23 februari 2009. Het stadsdeel gebruikt deze notitie bij de aanvragen voor ontheffing op de APV voor bouwwerkzaamheden in de avond en nacht. In 2009 had de nieuwe landelijke Circulaire Bouwlawaai zullen verschijnen. Die Circulaire is echter vertraagd en wordt nu in 2010 verwacht. In samenwerking met de DMB zal bekeken worden in hoeverre de Amsterdamse beleidsnotitie moet worden aangepast dan wel overbodig is geworden. Het DB van Zuidoost moet vervolgens de nieuwe notitie vaststellen.

In 2009 is diverse keren een geluidsontheffing verleend op de APV voor bouwwerkzaamheden in de avond- en nachtperiode.

Actie 41 Actieplan Geluid (Actieplan Omgevingslawaai) Amsterdam vertalen naar stadsdeel Zuidoost

Het gemeentelijke Actieplan Geluid is in 2008 ter visie gelegd en de inspraak ingegaan. Op 17 februari 2009 heeft B&W van Amsterdam het Actieplan Geluid vastgesteld. Voor het stadsdeel staan er alleen algemene actiepunten in omdat de zogenaamde plandrempel, dat wil zeggen de geluidsbelasting op de gevel, in stadsdeel Zuidoost dermate laag is vergeleken met de rest van de stad, dat voor het stadsdeel geen specifieke acties in het Actieplan Geluid zijn benoemd. Actie is afgerond.

10. Milieucommunicatie en Natuur- en milieueducatie

De milieucommunicatie vormt als geheel een van de speerpunten van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.6.

Actie 42: Voorlichting milieuvisie en milieuthema's op de website van Zuidoost

Deze actie maakt onderdeel uit van een speerpunt van beleid. Voor de voortgang van deze actie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.6.

Actie 43: De doelgroep voor de Natuur- en Milieu-educatie (NME) wordt verbreed naar alle schoolgaande jeugd.

Er is in 2009 door NME meegedaan aan de aandacht voor zwerfvuil bij middelbare scholen. Deze campagne zal in 2010 leiden tot een actieweek gericht op de snoeproutes van de leerlingen van het voortgezet onderwijs.

Actie 44 Intensiveren milieuvoorlichting aan volwassenen: een communicatieplan opstellen.

Deze actie wordt naar verwachting uitgevoerd in 2010.

(Toegevoegd) Actie 45 Opstellen en uitvoeren notitie milieucommunicatie

Deze actie is uitgevoerd. Deze notitie is in november 2007 door het DB vastgesteld en toegezonden aan de Raad.

Bijlage 2 Voortgang Stimuleren Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK)

In deze bijlage wordt de voortgang van de 28 SLOK-projecten kort beschreven. Er is één project afgerond. Een aantal projecten moet nog worden opgestart. Van de 28 projecten worden er 15 in samenwerking uitgevoerd en getrokken door een derde. Dat is meestal het energiebureau ARC.

Stadsdeelorganisatie

SO1: Monitoring energieverbruik en energiemanagement (collectief ARC project)

Het opzetten en uitvoeren van energiemanagement op alle stadsdeelgebouwen. Hiertoe wordt het energiegebruik stelselmatig gemonitord. Dit project wordt door de stadsdelen en enkele diensten gemeenschappelijk uitgevoerd. Hiervoor wordt een pilot uitgevoerd met 5 gemeentelijke gebouwen, elders in de stad. Deze pilot loopt tot het najaar van 2010.

SO2: Masterclass energie voor gebouwbeheerders (collectief ARC project)

De masterclass is bedoeld om gebouwbeheerders van de stadsdelen en diensten kennis en tools aan te reiken om vanuit hun rol energiebeheer en energiebesparing op te pakken. De masterclasses zijn in 2009 gehouden. Door tijdgebrek kon geen van de gebouwbeheerders van Zuidoost deelnemen. Er wordt onderzocht of er in 2010 of later nieuwe mogelijkheden zijn.

SO3: Haalbaarheid online monitoring kleine locaties

Het stadsdeel beheert een groot aantal energievragende voorzieningen, uiteenlopend van het stadsdeelhokkantoor en de eigen werven, over gymzalen van scholen en marktaansluitingen tot en met de slagbomen van parkeergarages. Alles in detail monitoren is ondoenlijk en ook niet nodig. Dit project is bedoeld om te kijken waar de logische grenzen van de monitoring liggen en welke hulpmiddelen er zijn om dit te automatiseren.

Het ligt voor de hand om met dit project gebruik te maken van zogenaamde slimme meters. Dit zijn digitale energiemeters waarvan de verbruiksgegevens op afstand doorgegeven kunnen worden aan een gebouw- of netbeheerder. De invoering van slimme meters (wetgeving) is echter nog niet doorgevoerd. Het lijkt verstandig hierop te wachten. In de tussentijd wordt gekeken welke alternatieven voor Zuidoost relevant zouden kunnen zijn.

SO4: Energie-labelling, maatwerkadvies en uitvoering (collectief ARC project)

Het is een wettelijke verplichting om alle overheidsgebouwen met een publieke functie en een vloeroppervlak van > 1000m² van een geldig en zichtbaar aangebracht energielabel te voorzien. In het stadsdeel zijn zes gebouwen die onder deze verplichting vallen:

1. Het stadsdeelhokkantoor
2. Het Bijlmersportcentrum

3. Het Bijlmerparktheater
4. No Limit
5. Muziekschool Holendrecht
6. De Bonte Kraai

De labels zullen in de loop van 2010 worden aangebracht.

SO5: Kinderdagverblijven: klaar voor de toekomst

Dit project heeft tot doel om generiek alle kinderdagverblijven energetisch te verbeteren. Hiertoe zullen de diverse gebouwen eerstop urgentie worden beoordeeld. Daarna kan – eventueel op een natuurlijk moment – overgegaan worden met de fysieke verbeteringen. Dit project zal worden gestart in 2011.

SO6: Plan van Aanpak CO2 neutrale organisatie

Stadsdeel Zuidoost onderschrijft de noodzaak om als organisatie er naar te streven om CO2-neutraal te worden. Wanneer dit redelijkerwijs voor Zuidoost te bereiken is, wordt in een Plan van Aanpak verwoord. De start van dit project is in 2010. Begonnen zal worden met de stadsdeelgebouwen, omdat dat de grootste energieverbruikers zijn binnen de stadsdeelorganisatie. Het Plan van Aanpak zal eind 2012, begin 2013 ter vaststelling gereed komen.

SO7: Energiezuinige Informatie- en Communicatietechnologie (ICT)

Een van de grote energiegebruikers in een kantooromgeving is de ICT. Tegelijk kan er, door energieverbruik bij aankoop als overweging mee te nemen, enorm worden bespaard. In 2009 zijn de voorbereiding van twee energiebesparende projecten uitgevoerd:

1. Herinrichting van de serverruimte met minder, maar krachtigere servers met een lager verbruik. Hierbij worden meer dan 30 servers vervangen door een stuk of 5 nieuwe servers;
2. Invoering van zogenaamde “Thin clients”. Hierdoor wordt feitelijk op de server gewerkt in plaats van op de computer van de medewerker. Hierdoor kunnen de volwaardige desktopcomputers op termijn vervangen worden door veel eenvoudiger computers, kleine kastjes (de Thin Clients) die de verbinding met de server zijn.

Deze projecten zullen worden voltooid in 2010. Dit project maakt ook onderdeel uit van Duurzaam Inkopen (Zie actiepunten 2 in bijlage 1)

Woningen

WO1: Realiseren van een CO2-arme wijk in Zuidoost

In de Milieuvissie 2007-2010 is opgenomen om te onderzoeken of een CO2 arme of duurzame wijk haalbaar is. Die actie is uitgevoerd: de conclusie is dat een dergelijke wijk haalbaar is in het stadsdeel. Daarom is in het Klimaatplan Zuidoost 2009-2012 als ambitie opgenomen dat in 2012 gestart is met de realisatie van een CO2-arme wijk. Tot die tijd wordt doorgedaan met het stimuleren van een dergelijke wijk, met als kansrijke locaties de D-buurt “De Eilanden” en de vrije kavels in het Bijlmerpark en mogelijk elders.

WO2: Campagne klimaatfonds (collectief ARC project)

Dit gezamenlijke project voorziet in de instelling van een Klimaatfonds waarmee als een ‘revolving fund’ de verbetering in de energetische kwaliteit van de bestaande en nieuwe

woningen en utiliteitsgebouwen voorgefinancierd kunnen worden. Dit project is afhankelijk van de stedelijke inrichting van dit fonds. Dit project start in 2010.

WO3: Bouwtransparant (collectief ARC project)

Het instrument Bouwtransparant van het CO₂-servicepunt houdt in dat met warmtebeeldcamera's foto's worden gemaakt van de schil van op te leveren nieuwbouw. De warmtebeelden leggen de fouten in de isolatie van de schil bloot. Het doel is het verbeteren van de controle in het bouwvergunningtraject en het vervolgens doen verhelpen van de geconstateerde gebreken. Het project bestaat uit een integraal communicatietraject richting de bouwwereld voorafgaande aan de inzet van de warmtebeelden. Bouwtransparant zorgt voor een preventieve prikkel richting de marktpartijen om te voldoen aan de EPC-verplichting. Dit project is in Amsterdam medio 2009 met een pilot van start gegaan. Zuidoost zal in de tweede helft van 2010 deelnemen.

WO4: EPCheck en handhaving energie op de bouwplaats (collectief ARC project)

Verbeteren van de controle op de EPC in het bouwvergunningtraject middels het opleiden van vergunningverleners en handhavers. In Zuidoost is besloten om deze cursus in 2011 aan te bieden aan bouwtoezicht.

WO5: Loket Bouwadvies (Collectief ARC project)

Door bouwadvies op maat te geven proberen we de energetische kwaliteit van bestaande en nieuwe gemeentelijke gebouwen, woningen en utiliteitsgebouwen te verbeteren. Het loket wordt opgezet door ARC in samenwerking met het Klimaatbureau en de Dienst Wonen.

WO6: Bewonersstrategie en uitvoering (collectief ARC project)

Het hoofddoel van dit project is dat Amsterdammers zich bewust zijn van hun energieverbruik en zij bezig zijn om dit verbruik terug te dringen. Dit project is in de basis communicatie en voorlichting. In Zuidoost vallen hier grote projecten onder als Energie ZO! Hierover is al verslag gedaan in § 3.3.

Overige projecten die hier onder vallen zijn:

- In het voorjaar van 2009 is de campagne Step2Save afgerond waarbij huurders van woningbouwcorporaties zijn benaderd door speciaal opgeleide adviseurs van de NUON. Deze adviseurs deelden energieboxen uit. Deze boxen bevatten energiebesparende zaken als spaarlampen, radiatorfolie, standbykiller etc. De adviseurs gaven ter plekke uitleg over de juiste toepassing van deze zaken. Op deze manier zijn er in Zuidoost ruim 3000 huishoudens benaderd, in heel Amsterdam in totaal ruim 10.000 huishoudens. Dit project vervangt het project Teli uit de Milieuvissie.
- In februari 2009 is in samenwerking met het ASW en Wise een Klimaatcafé georganiseerd. Uitgenodigd waren de deelnemers aan de campagne Energie ZO! en een aantal schoolklassen die mee hadden gedaan met een tekenwedstrijd. Onder het genot van lekkere hapjes en drankjes werd er ondermeer een ludieke klimaatquiz gehouden, was er een stand-up-comedian met wat rake grappen rond het thema energie en was er de prijsuitreiking van de tekenwedstrijd. Omdat niet alle prijswinnaars aanwezig waren, is later voor hen een aparte bijeenkomst met de portefeuillehouder georganiseerd. Een aantal winnaars hebben ook meegedaan aan de campagne Zuidoost Schoon, Heel Gewoon door de handhavers van de afdeling HOR te helpen met het vinden van de meest vervuilde plekken in het stadsdeel.

WO7: Eigenaar-bewoner (collectief ARC project)

In Amsterdam zijn ruime mogelijkheden om bij eigenaar/bewoners energiebesparende en/of duurzame energie technieken ingevoerd te krijgen. Onder dit project valt de grote campagne Zon op je Dak. Hierover is gerapporteerd in § 3.3.

Ook het project Bespaar Daar! valt hieronder. Dit is een website die door het CO₂-Servicepunt van de provincie Noord-Holland wordt beheerd. Alle eigenaar/bewoners kunnen hier informatie krijgen over alle mogelijke vormen van energiebesparing aan hun huis. Bewoners kunnen een checklist invullen met gegevens van hun huis waarna er concrete adviezen worden gegeven over de mogelijke maatregelen.

WO8: Energiebesparing bij corporatiewoningen stimuleren

Het grootste potentieel voor energiebesparing ligt in de bestaande bouw. Met dit project willen we woningbouwcorporaties aanzetten om hun bezit - sneller – energetisch te moderniseren. Naast de klimaatdoelen die hiermee gediend zijn draagt dit ook bij aan het verlagen van de vaste lasten van mensen met de laagste inkomens.

Utiliteit

U1: Onderwijsgebouwen (collectief ARC project)

Het doel is het energetische verbeteren van de onderwijsgebouwen van het basisonderwijs. Er zijn in dit project twee deelprojecten opgestart
Energieke scholen en de actie Zonlicht.

Over Energieke scholen is al gerapporteerd in § 3.3.

Met de actie Zonlicht wordt geprobeerd om zonne-energiesystemen op alle potentieel geschikte daken in Amsterdam te plaatsen. In 2009 is gestart met een aantal basis-scholen. Er is subsidie voor 41 scholen toegekend waaronder 9 scholen in Zuidoost. De SDE-subsidie wordt echter uitgekeerd over de opgewekte stroom; daarom moeten de zonnepanelen voor 100% worden voorgefinancierd. Dit levert wat problemen op. In het najaar van 2010 moet over deze financiering duidelijkheid gegeven worden. Anders vervalt de subsidie.

U2: Tijdelijke Schoolgebouwen

In Zuidoost staan veel tijdelijke schoolgebouwen die in eerste instantie voor een beperkte periode zijn neergezet. Vaak zijn deze gebouwen energetisch alles behalve optimaal. In dit project wordt geprobeerd om deze gebouwen wat energieverbruik te moderniseren en tegelijkertijd het binnenklimaat te verbeteren.

U3: Warmtebeeldcamera (infrarood)

Dit project beoogt om gebouweigenaren (instellingen, woningbouwcorporaties, bedrijven en particulieren) te confronteren met eventuele isolatiegebreken aan gebouwen. Omdat de warmtebeeldfoto's niet eenvoudig interpreteerbaar zijn en vooralsnog alleen door een gespecialiseerd bedrijf uitgevoerd kan worden, is het niet aan te raden de beelden zo maar vrij te geven. Voorlopig wordt uitgegaan van de volgende opzet:

- woningbouwcorporaties nemen hun eigen verantwoordelijkheid door zelf hun eigen bezit te onderzoeken;

- stadsdelen selecteren bijvoorbeeld op oppervlak een eerste top tien van potentiële 'energieverliesdaken'. Deze bedrijven worden door deskundigen bezocht, beoordeeld en – indien relevant – geconfronteerd met de beelden en tegelijk van advies voorzien om de energielekkage te beëindigen.

Dit project is gestart in 2009; uitvoering zal in 2010 en 2011 plaatsvinden.

Een tweede project onder deze paraplu betreft de warmtebeeldfoto's die gemaakt zijn van de gevels van bedrijven in de nacht. Hierover is al gerapporteerd in § 4.2 onder het kopje Duurzaamheid via de wet.

Bedrijven

BE1: Branchebenadering (collectief ARC project)

Het doel van dit project is om bepaalde bedrijfstakken specifiek te benaderen. Met een op maat gemaakte aanpak worden bedrijven bewust gemaakt van hun energetische volume en zo mogelijk een concreet besparingspotentieel. De bedrijven worden van advies voorzien hoe zij hun prestaties op dit gebied kunnen verbeteren.

BE2: Klimaatstraat (collectief ARC project)

In dit project worden kleine bedrijven (ondernemers / winkeliers) betrokken bij het onderwerp energiekosten/energiebesparing op een wijze die aansluit bij hun behoeften. Dit project start in 2010.

BE3: Stimuleren Energiebesparing Bedrijventerrein Amstel-III

In het kader van het nieuwe bestemmingsplan Amstel III (bevoegd gezag B&W Amsterdam) wordt in samenwerking met het stadsdeel een toekomstvisie opgesteld voor het bedrijventerrein. Hierbij wordt hoog ingezet op energiebesparing. De instrumenten hiervoor zijn ruimschoots aanwezig in de vorm van stadswarmteleidingen en een koudenetwerk uit de Oudekerkerplas.

BE4: CO₂ Rapportage bedrijven

Dit project heeft tot doel om bedrijven via de Wet milieubeheer aan te zetten tot het treffen van energiebesparende maatregelen. Alle relevante inrichtingen, dwz. inrichtingen met een substantieel energieverbruik, waarvoor de gemeente of een stadsdeel in het kader van de Wet milieubeheer bevoegd gezag is komen hiervoor in aanmerking. Dit project is in 2009 opgestart en zal in 2011 worden afgerond. Dit project wordt uitgevoerd door de DMB.

Verkeer en Vervoer

VV1: CO₂ arme mobiliteit (collectief ARC project)

Dit project is een paraplu voor diverse deelprojecten om mobiliteit minder energiebelastend te maken, zoals

1. communicatie actie over subsidiemogelijkheden, gemeentelijke beleid en informatie over zuinig rijden;
2. verbetering fietsmogelijkheden in stadsdelen i.s.m. DIVV;
3. cursus het nieuwe rijden voor burgers;
4. uitvoeren actie banden op spanning.

De uitvoering van dit project is voorzien in 2010 tm 2012.

Duurzame Energie

DE1: Toepassing DE technieken (collectief ARC project)

Dit project heeft tot doel het opwekken van duurzame energie middels plaatsing van zonne-energiesystemen en andere duurzame technieken. Onder dit project valt de campagne Zon op je Dak worden geplaatst. Hierover is al gerapporteerd in § 3.3.

DE2: Plaatsing kleine windturbines (collectief ARC project)

Ambtelijk wordt deelgenomen aan een gemeentelijk werkgroep ter bevordering van "klein wind", actie DE2 uit het Klimaatplan: Plaatsing kleine windmolens. Voor het plaatsen van mini-windturbines bestaan er momenteel teveel obstakels in de regelgeving uit het bestemmingsplan, welstandseisen enzovoorts om een snelle en eenvoudige toepassing van klein wind bij particulieren en bedrijven mogelijk te maken. In 2010 zal worden geprobeerd om deze belemmeringen te inventariseren en op te lossen.

DE3: Opstellen van een warmte/koudevisie voor Zuidoost (m.u.v. grootstedelijk gebied)

De Warmte/Koudevisie is in februari 2010 door de stadsdeelraad vastgesteld.

Dit project is daarmee afgerond.

Met deze energievisie wil het stadsdeel sturen op het grootschalig verminderen van de CO₂-uitstoot door het bevorderen en opschalen van:

- Stadswarmte en stadskoude;
- Warmte- en Koude opslag en warmtepompen
- Duurzame alternatieven zoals Warmtekrachtkoppeling (WKK) en zonne-energie.

Het stadsdeel wil met de Warmte/Koude-visie voor Zuidoost inventariseren wat de warmte- en koudevraag is per gebied is en een plan maken voor de aanleg van het fysieke netwerk bij voorkeur in samenwerking met Nuon.

Organisatie versterkende activiteiten

OR1: Kennisuitwisseling via ARC bijeenkomsten

Dit project is bedoeld om het draagvlak voor energiebesparing te vergroten en de kennisuitwisseling rond dit thema op verschillende niveaus te bevorderen.

Gezien de veelvuldige samenwerking met andere stadsdelen, zal de informatie-uitwisseling via ARC prominent naar voren komen.

OR2: CO₂-monitoring op resultaten

Onder deze monitoring wordt verstaan het zo goed mogelijk berekenen of schatten van de CO₂-winst van de verschillende SLOK-projecten. Hiertoe hebben alle stadsdelen hun SLOK-projecten ingevoerd in de CO₂-monitor van het CO₂-servicepunt van de Provincie Noord-Holland. Deze monitor is gekozen uit een aantal mogelijke kandidaten als de best uitontwikkelde monitor die een goede afweging maakt tussen structuur en flexibiliteit. Omdat de monitor getrokken wordt door het CO₂-servicepunt, het energiebureau van de provincie Noord-Holland, is de technische ondersteuning goed gezekerd. Deelname is voor Zuidoost gratis.

Het dilemma met de monitoring van SLOK is echter evident: SLOK mag zelf niet ingezet worden voor directe energiebesparende maatregelen; het is een stimuleringsregeling en geen investeringsregeling. SLOK wordt daarom ingezet om deze maatregelen te bevorderen, te onderzoeken of anderszins te faciliteren. Er is dus nooit een directe relatie tussen de activiteiten van SLOK en de beoogde CO₂-besparing. Monitoring van dergelijke indirecte projecten is een uitdaging.